

Zaburzenia w spektrum autyzmu- wskazówki praktyczne od psychologa dla lekarzy

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne i niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Studium Psychologii Zdrowia Adres: Ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa Telefon: (+48 22) 116 92 11e-mail:zpkm@wum.edu.plstrona www: http://zpkm.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. Dorota Włodarczyk
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Marta Kulpa marta.kulpa@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. med. Marta Kulpa
Prowadzący zajęcia	Dr n. med. Marta Kulpa

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I, II, III rok, semestr zimowy	Liczba punktów ECTS	2.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)		30	1.2
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	0.80

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nabywanie wiedzy z zakresu zaburzeń ze spektrum autyzmu
C2	Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstawowych metod diagnozowania zaburzeń ze spektrum autyzmu u dzieci i osób dorosłych
C3	Rozwój wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania różnych form wsparcia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
C4	Nabywanie umiejętności budowania prawidłowego kontaktu i komunikacji z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu ze szczególnym uwzględnieniem kontaktu lekarz-pacjent
C5	Kształtowanie postaw akceptacji i zrozumienia dla osoby z trudnościami w interakcjach społecznych i komunikacji wynikających z zaburzeń ze spektrum autyzmu

4. Standard kształcenia – Szczegółowe efekty uczenia się	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

D.W2.	pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) oraz uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość i grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta;
D.W4.	Pojęcie stresu, w tym eustresu i dystresu, oraz wpływ stresu na etiopatogenezę i przebieg chorób somatycznych i zaburzeń psychicznych oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;
D.W6.	pojęcie empatii oraz zwroty i zachowania służące jej wyrażaniu;
D.W7.	specyfikę i rolę komunikacji werbalnej (świadome konstruowanie komunikatów) i niewerbalnej (np. mimika, gesty, zarządzanie ciszą i przestrzenią);
D.W8.	psychospołeczne konsekwencje choroby ostrej i przewlekłej u dzieci, w tym nastoletnich, i dorosłych;

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

D.U7.	rozwijać i udoskonalać samoświadomość, zdolność do samorefleksji i dbałość o siebie oraz zastanawiać się z innymi osobami nad własnym sposobem komunikowania się i zachowywania;
D.U11.	dostosować sposób komunikacji werbalnej do potrzeb pacjenta, wyrażając się w sposób zrozumiały i unikając żargonu medycznego;
D.U12.	rozpoznawać i analizować sytuacje trudne i wyzwania związane z komunikowaniem się, w tym płacz, silne emocje, lęk, przerywanie wypowiedzi, kwestie kłopotliwe i drażliwe, milczenie, wycofanie, zachowania agresywne i roszczeniowe, oraz radzić sobie z nimi w sposób konstruktywny;
D.U14.	spojrzeć na sytuację z perspektywy pacjenta, budując odpowiedni kontekst rozmowy i używając metody elicytacji, a następnie uwzględnić ją w budowaniu komunikatów werbalnych.

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 29 września 2023 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------	-------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	Zna kryteria diagnostyczne całościowych zaburzeń rozwoju oraz zna testy psychologiczne wykorzystywane w diagnostyce ASD u dzieci i dorosłych
W2	Formy pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, fizjoterapeutycznej na rzecz osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych grupach wiekowych
W3	Metodologię wystawiania opinii psychologicznych, pedagogicznych, Orzeczeń o Potrzebie Kształcenia Specjalnego, Opinii o Wczesnym Wspomaganiu Rozwoju, Indywidualnych Programów Terapeutycznych, IPET, Orzeczeń o Niepełnosprawności itd. Dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	Wskazać kierunki diagnostyki i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i potrafi współpracować z psychologami i pedagogami z placówek diagnozujących zaburzenia ASD.
U2	Wpierać rodzica dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w procesie diagnostyki i terapii. Wpierać osobę dorosłą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w procesie diagnostyki i terapii.

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	Budowania prawidłowej relacji z dzieckiem i osobom dorosłą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
K2	Rozwijania nawyku ustawicznego kształcenia i warsztatu zawodowego

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
seminarium	Zaburzenia ze spektrum autyzmu, wprowadzenie. Autyzm dziecięcy, Autyzm atypowy, Zespół Aspergera, , neuroróżnorodność, neuroatypowość itd.	D.W2, W1, W2,
seminarium	Zaburzenia ze spektrum autyzmu – objawy osiowe i objawy współwystępujące, pierwsze symptomy u małych dzieci do 3 r.ż.	D.W2, D.W4, D.W6, W1, W2, W3, U1, U2
seminarium	Szczegółowe omówienie zaburzeń ze spektrum autyzmu: -Deficyty i zaburzenia w komunikacji u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu: deficyty jakościowe, deficyty ilościowe, deficyty w pragmatycznym stosowaniu języka. - Zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym, deficyty poznawcze, - Sztwyne wzorce zachowań, zainteresowań - Zaburzenia współistniejące: zaburzenia integracji sensorycznej, wybiórczość pokarmowa, zaburzenia napięcia mięśniowego i koordynacji ruchowej, specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia nadpobudliwości psychoruchowej, zaburzenia lękowe i inne. Praca ze studium przypadku. - szczególne sytuacje: np. różnice w objawach ASD u chłopców i dziewcząt	D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2
seminarium	Metody diagnostyki zaburzeń ze spektrum autyzmu, testy przesiewowe. Kryteria diagnostyczne ICD 10, ICD 11, DSM V. Diagnostyka różnicowa. Rola zespołu interdyscyplinarnego w diagnostyce zab. ze spektrum autyzmu: pediatra/internista, psychiatra, psycholog, pedagog, logopeda, nauczyciel przedszkolny/szkolny, fizjoterapeuta, dietetyk, diagnosta SI, foniatra, okulista, rodzic/opiekun i inni. Szczegółne omówienie baterii testów psychologiczno-pedagogicznych: wywiad, obserwacja kierowana, analiza nagrań swobodnych aktywności, obserwacja dziecka w grupie rówieśniczej, ADOS-2, Binet-5, testy SI, Moxo, testy przetwarzania słuchowego itd.	D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2, K1
seminarium	Wybrane zagadnienia związane z wystawianiem opinii psychologicznych, pedagogicznych, Orzeczeń o Potrzebie Kształcenia Specjalnego, Opinii o Wczesnym Wspomaganiu Rozwoju, Indywidualnych Programów Terapeutycznych O IPET, Orzeczeń o Niepełnosprawności itd. dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Metody terapii zaburzeń ze spektrum autyzmu: terapia psychologiczna, psychoterapia, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna, terapia SI, fizjoterapia, rewalidacja, treningi umiejętności społecznych TUS i inne.	D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2, K1, K2.
seminarium	Praktyczna wiedza: zapoznanie z wzorami dokumentacji psychologicznej i pedagogicznej w procesie diagnostyki i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Specjalne potrzeby edukacyjne. Studium przypadków pacjentów z ASD.	D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2, K1, K2.

7. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia. E. Pisula PZWL 2024
Uzupełniająca

1. Materiały dydaktyczne i literatura przekazywana w trakcie zajęć
2. „Sposób na trudne dziecko, przyjazna terapia behawioralna” A. Kołakowski, A. Pisula, GWP Gdańsk 2025.
3. Za dobrze się maskowałam. Rozmowy o doświadczeniach kobiet w spektrum autyzmu. M. Szubrycht. Copernicus Center Press, 2025
4. Kobiety i dziewczyny w spektrum autyzmu. Od wczesnego dzieciństwa do późnej starości. S. Hendrickx, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2025
5. Nieśmiali, skryci i społecznie niedopasowani. Przewodnik po życiu z zespołem Aspergera C. Kim Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2018

8. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2, K1, K2	Kolokwium pisemne testowe, test wielokrotnego wyboru, 20 pytań	Próg zaliczenia- minimum 60% dobrych odpowiedzi
D.W2, D.W4, D.W6, D.W8, W1, W2, W3, D. U7, D.U11, D.U12, DU14, U1, U2, K1, K2	Aktywna realizacja zadań w trakcie zajęć: indywidualnych, w parach i grupowych (dyskusje oraz ćwiczenia)	Ocena umiejętności i kompetencji w oparciu o obserwację studenta w czasie wykonywania zadania podczas zajęć.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Minimalna liczba osób na zajęciach – 20. Limit miejsc na zajęcia -25. Zajęcia mają jedną edycję, odbędą się w semestrze zimowym 2026/27. Zajęcia będą mieć formę zblokowaną po 6h dydaktycznych. Pierwszy i drugi blok seminaryjny będzie miał formę online na platformie TEAMS, pozostałe 3 bloki seminaryjne odbędą się stacjonarnie. Zajęcia stacjonarne realizowane będą w salach seminaryjnych Studium Psychologii Zdrowia ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa.

Proponowane terminy zajęć: 23.10, 6.11, 7.11, 20.11, 21.11. Terminy mogą się zmienić na prośbę studentów zapisanych na zajęcia jeśli proponowane terminy będą kolidować z innymi zajęciami – do uzgodnienia z koordynatorem przedmiotu marta.kulpa@wum.edu.pl.

Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. Dopuszczalna jest nieobecność na 2h zajęć, student zobowiązany jest uzupełnić zaległości wynikającą z tej nieobecności w sposób wskazany przez prowadzącego.

Studentowi przysługują trzy terminy zaliczenia. Pierwszy to przystąpienie do pisemnego kolokwium oraz dwa ustne terminy poprawkowe.

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: dr Marta Kulpa marta.kulpa@wum.edu.pl

Przy Studium Psychologii Zdrowia działa: Psychologiczne Studenckie Koło Naukowe PSYCHE; opiekun koła - dr Magdalena Łazarewicz (magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich